

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОТЕРАПІЯ ПЕРЕЖИВАННЯ ВТРАТИ
ТА КРАЙНЬОГО ГОРЯ

Освітня програма
«Дитяча психологія та психологічна практика»

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “27” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психотерапія переживання втрати та крайнього горя
Освітня програма	«Дитяча психологія та психологічна практика»
Спеціалізація (за наявності)	Відсутня
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	4 / 8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Практичні заняття – 12 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/769

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу:

Сформувати у студентів знання, уміння та напрацювати навички надання психотерапевтичної допомоги у роботі з клієнтами із проблемами ускладненої реакції на втрату та горювання.

Цілі курсу:

- 1) Розуміння процесів переживання втрати і крайнього горя: поняття про горювання, етапи теоретичного осмислення, етнокультурні традиції, донаукові концепції, псевдонаукові погляди, перші спроби наукових концептів горювання і переживання втрати
- 2) Ознайомити студентів з сучасними концепціями переживання втрати та крайнього горя; чинниками, що впливають на модальність процесів переживання втрати
- 3) Сформувати у студентів навички диференційної діагностики ускладненої реакції втрати; концептуалізації ускладненого горювання, переживання втрати
- 4) Здійснювати консультування осіб чи сімей, що переживають втрату; визначати доцільність, завдання та фокус консультування, керуватися принципами консультування
- 5) Здійснювати психотерапевтичну інтервенцію, керуючись науково-доказовими протоколами при гострій реакції переживання втрати і крайньому горюванні

Компетентності (відповідно до матриці ОП):

СК9. Здатність до прогнозування динаміки розвитку когнітивної, емоційної та поведінкової сфер, самосвідомості, психомоторики, здібностей, функціональних станів, особистісних рис і спеціальних психологічних властивостей.

СК10. Здатність визначати відповідність нормативам розвитку та організувати психологічну допомогу дітям та підліткам.

Програмні результати навчання (відповідно до матриці ОП):

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР10.Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та психоедукаційних заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, тренінгів, воркшопів, відповідно до запиту.

ПР14. Знаходити оптимальні рішення, що відповідають науково-доказовим протоколам та рекомендаціям щодо надання допомоги у сфері психічного здоров'я.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Розуміння процесів переживання втрати і крайнього горя	<p>Поняття про горювання: культурний та індивідуальний контексти</p> <p>Етапи теоретичного осмислення психології та психотерапії горювання</p> <p>Горе як особливий психічний стан за З. Фройдом</p> <p>Концепція гострого горя та стадії переживання втрати Е. Ліндеманна</p> <p>Процес горювання як феномен втрати об'єкта прив'язаності за Дж. Боулбі</p> <p>Чотири завдання переживання горя та опрацювання втрати за Дж. В. Ворденом</p> <p>Концепція психологічних стадій помирання Е. Кюблер-Рос</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, пройти тестування
2.	Тема 2. Сучасні концепції переживання втрати та крайнього горя	<p>Чинники, що впливають на модальність процесів переживання втрати</p> <p>Сучасні концептуальні позиції щодо переживання утрат та крайнього горя</p> <p>Стилі горювання за Т. Мартін і К. Дока</p> <p>Метод пропрацювання суперечливих емоцій горювання Дж. Джеймса і Р. Фрідмана</p> <p>Подвійна процесуальна модель коупінгу втрати (Стробе М.С., Шут Х.)</p> <p>Смислова реконструкція (Неймайер Р.А., Хендрікс Л.Д.; Сільверман П.Р., Браунінг Д.)</p> <p>Нарративна практика (М. Уайт, Б. Мерхофф, Л. Гедтке, Дж. Вінслейд)</p> <p>Травмо-фокусована КПТ (TF CBT).</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
3.	Тема 3. Диференційна діагностика ускладненої реакції втрати	<p>Концептуалізація горювання та втрати</p> <p>Критерії діагностики неускладненого горя</p> <p>Концептуалізація ускладненого горювання, переживання втрати</p> <p>Клінічна (психопатологічна) симптоматика горя</p> <p>Депресія та ускладнена реакція втрати</p> <p>Іпохондрія та ускладнена реакція втрати</p> <p>Дисоціативні розлади та ускладнена реакція втрати</p> <p>ПТСР та ускладнена реакція втрати</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, пройти тестування, семінарське заняття.

4.	Тема 4. <i>Диференційна діагностика ускладненої реакції втрати у дітей та підлітків</i>	Концептуалізація горювання та втрати для дітей та підлітків Критерії діагностики неускладненого горя у дітей та підлітків Концептуалізація ускладненого горювання, переживання втрати для дітей та підлітків Клінічна (психопатологічна) симптоматика горя у дітей та підлітків Депресія та ускладнена реакція втрати у дітей та підлітків Іпохондрія та ускладнена реакція втрати у дітей та підлітків Дисоціативні розлади та ускладнена реакція втрати ПТСР та ускладнена реакція втрати у дітей і підлітків	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
5.	Тема 5. <i>Консультування осіб, що переживають втрату</i>	Доцільність консультування осіб, що переживають втрату Завдання консультування осіб, що переживають втрату Фокус консультування осіб, що переживають втрату Принципи консультування осіб, що переживають втрату	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
6.	Тема 6. <i>Консультування сімей, що переживають втрату</i>	Доцільність консультування сімей, що переживають втрату Завдання консультування сімей, що переживають втрату Фокус консультування сімей, що переживають втрату Принципи консультування сімей, що переживають втрату	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
7.	Тема 7. <i>Універсальна схема психотерапії переживання втрати і крайнього горя</i>	Початок психотерапії переживання втрати і крайнього горя. Розбір клінічних випадків Процес психотерапії переживання втрати і крайнього горя. Розбір клінічних випадків Завершення психотерапії переживання втрати і крайнього горя. Розбір клінічних випадків Бустерні сесії психотерапії	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування
8.	Тема 8. Окремі питання	Переживання і психотерапія втрати при виношуванні вагітності	Опрацювати відповідні наукові

переживання втрати і горювання	Переживання і психотерапія втрати фізичного здоров'я, інвалідність Переживання і психотерапія втрати стосунків, самотність Переживання і психотерапія втрати місць проживання, рідного дому	джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування
---------------------------------------	---	---

5. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське / практичні заняття	30
Самостійна робота	6
Індивідуальне завдання	4
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		2		2				2		1		1			10
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Самостійна р-та									3					3				6
Індивідуальні завдання																4		4
Екзамен/Залік																	50	50
Всього за тиждень	1	5	1	5	2	5	2	5	3	5	2	5	1	3	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, ІТ-технології
Література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Мицько В.М. Психологічна феноменологія материнської депривації // Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (15–16 листопада 2019 р., м. Одеса). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. Ч. 1. С. 64-68. 2. Мицько В.М., Сидорик Ю.Р., Когутяк Н.М. Тривожність як наслідок материнської депривації у дітей молодшого шкільного віку Теорія і практика сучасної психології: Збірник наукових праць. Випуск № 2. – Запоріжжя, Класичний приватний університет, 2020. – С. 153-156. 3. Панграці А. «Допоможи мені сказати прощавай» - Львів: УКУ, 2016. 4. Дж. Коен, А. Маннаріно, Е. Деблінджер Психотерапія з дітьми та підлітками, які 	

пережили травму та втрату – Львів: Свічадо, 2016.

5. Дж. Бріер, К. Скотт Основи травмо-фокусованої психотерапії – Львів 2017.
6. Дефектологія та спеціальна психологія: навчально-методичний посібник / укладач. Т. О. Гетьман. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 162с.
7. Кузнецов В.М., Чернявський В.М. Психіатрія. – К.: Здоров'я, 1993.
8. Аймедов, К. В. Біопсихосоціальна модель допомоги у клінічній практиці: Цикл наукових праць / К. В. Аймедов. - Одеса : Прес-кур'єр, 2016. - 175 с.
9. Worden J. Grief Counseling and Grief Therapy //A Handbook for the Mental Health Practitioner, Fourth Edition Publisher: Springer Publishing Company, Incorporated, 2008. — 248 p.
10. Working It Through: An Elisabeth Kübler-Ross Workshop on Life, Death, and Transition, Simon & Schuster, 1997.
11. Martin T., Doka K. Men don't cry, women do: Transcending gender stereotypes of grief. Philadelphia, PA: Brunner/Mazel, 2000. 188 p.
12. James J.W., Friedman R. The grief recovery handbook: 20th anniversary expanded edition. New York: Harper Paperbacks, 2009. 224 p. 35.
13. Stroebe, M. S., & Schut, H. (2001). Meaning making in the dual process model of coping with bereavement. In R. A. Neimeyer (Ed.), *Meaning reconstruction & the experience of loss* (pp. 55–73). American Psychological Association.
14. White, M. (2000). Re-engaging with history: The absent but implicit. In M. White (Ed.), *Reflections on narrative practice: Essays and interviews* (pp. 35–58). Adelaide, Australia: Dulwich Centre Publications.

8. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач	Мицько Володимир Мирославович кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація викладача	+380973323135 volodymyr.mytsko@pnu.edu.ua

9. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів
--------------------------	--

	<p>університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з</p>

	<p>викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач

Мицько В.М.